

Биографија проф. Гинтера Бергхауса и његова академска кретања

Гинтер Бергхаус је рођен 3. новембра 1953. године у малом селу источно од Келна у Немачкој. Током средње школе заволео је позориште, филм и уметност које су уз немачку књижевност постале његов предмет изучавања на Универзитету у Келну, који је уписао 1972. године. Након две године сели се у западни Берлин где ради као асистент режије, глумац и музичар у мањим позориштима и градској Опери. Уписао је докторске студије на Универзитету у Берлину, а тезу с темом “Политичке димензије деветнаестовековног популарног театра у Бечу” успешно је одбранио 1977.

Исте године се захваљујући стипендији *Studienstiftung des Deutschen Volkes* упућује на усавршавање у Лондон где истражује немачки барокни театар. Од 1978. ангажован је као предавач на Лондонском универзитету, а на Бедфорд колеџу је у наредних пет година режирао неколико представа заснованих на класичним текстовима.

Године 1983. Бергхаус је постао професор драме на Универзитету у Бристолу, највећем граду у југозападној Британији. Током ране академске каријере имао је три области истраживања: ренесансни и барокни театар, модерни и авангардни перформанс и историја плеса. Предано је настојао да осавремени наставне курикулуме у смеру обједињавања теорије и праксе. Експериментисао је с бројним неортодоксним формама изражавања попут кабареа, ритуалног позоришта, видео перформанса и тактилног театра. Велики успех продуцираних представа, као и позитиван одзив публике резултирао је да Бергхаус буде промовисан у ванредног професора на предмету Историја позоришта и студије перформанса.

У току свог шестогодишњег ангажмана у Лондону Бергхаус је успоставио контакте са заједницом немачких Јевреја у егзилу и приступио је многобројним архивама у којима су похрањени документи о активности уметника прогнаних у току нацистичког режима. Подижући свест и унапређујући знање о овој малопознатој епизоди у културној историји XX века, Бергхаус је објавио књигу *Позориште и филм у егзилу: немачки уметници у Британији, 1933–1945*. Истовремено развија и комплементарни пројекат о ствараоцима који су остали у нацистичкој Немачкој након 1933. године, као и о активностима уметника у фашистичкој Италији, Франковој Шпанији и вишијевској Француској. Између 1990. и 1994. на Универзитету у Гранади водио је истраживачку групу која је 1996. године објавила резултате рада у публикацији *Театар и фашизам: компаративне студије о политици и естетици перформанса у Европи, 1925–1945*.

Између 1995. и 1997. Гинтер Бергхаус је постао уредник међународне конференције која је у фокусу имала методологију позоришних студија и анализу перформанса. Одржана је у Бристолу, а резултати овог престижног скупа били су публиковани у Зборнику под називом *Нови приступи позоришним студијама и анализи перформанса*, Тибинген, 2001.

Од 1993. Бергхаус активно истражује антропологију позоришта повезујући се са угледним истраживачима и етнологима као што су Жан-Мари Прадије из Француске и Арминдо Бајо из Бразила. Истовремено, остварује контакте са утицајним редитељима Рихардом Шехнером у Њујорку и Еуђениом Барбом, вођом Один театра. Истражује различите традиције на пољу позоришта и перформанса и током деведесетих година прошлог века редовно путује у Бразил. У Рио де Жанеиру 1998. године постаје гостујући професор на Државном универзитету и продуцира незаборавну адаптацију комада *Убиство: нада за жену*, Оскара Кокошке.

У Великој Британији Бергхаус истражује историјске авангарде и режира низ јавних перформанса који су базирани на естетици експресионизма, футуризма, дадаизма и надреализма. Изузетно успешном сматрала се његова продукција комада *Млаз крви* Антонена Артоа, изведена 1996. године. Године 1998. Бергхаус објављује студију *Италијански футуристички театар 1909–1944*, као резултат десетогодишњег истраживања у Италији које су подржали Британска академија и Министарство културе Италије. Истовремено објављује две књиге о Маринетијевој префутуристичкој делатности, као и *Футуризам и политика* (1996) која је заснована на документацији из Мусолинијевог приватног кабинета. Бергхаусове студије, научни чланци и излагања на конференцијама умногоме су допринели новом разумевању футуризма, покрета чије је истраживање остајало у сенци његове везе са фашизмом. Управо је Бергхаус наглашавао анархистичке и левичарске идеје футуриста, као и антифашистички тон многобројних футуристичких радова произведених у току треће и четврте деценије XX века. Управо захваљујући новим тезама и свежини погледа, Бергхаус је постао водећи стручњак у области футуристичких студија успостављајући међународну мрежу нових посвећеника и истраживача овог авангардног покрета. Као резултат његових прегнућа Маринетијева породица позвала је Бергхауса да уређује ново, енглеско издање Маринетијевих критичких текстова, који су објављени 2006. године.

Бергхаусова посвећеност историјским и савременим авангардама увек је била испреплетана са истраживањем и жељом за суштинским разумевањем античког театра . Од 1997. до 2001. године он је развио интердисциплинарни пројекат *Ритуал и порекло позоришта*, који су подржала три центра Универзитета у Бристолу: Центар за бихевиоралну биологију, Центар за студије еволутивног развоја човека и Центар за когнитивне студије у уметности. Након низа предавања, резултати овог пројекта представљени су у књизи *Нови погледи на праисторијску уметност* (2004).

Од 2000. године Бергхаус је био гостујући професор на Универзитету Провиденс (Род Ајленд), где је предавао о египатском и месопотамском позоришту. Резултат овог рада била је продукција представе базиране на сумерском тексту из 2500. године п.н.е. – *Инанин пад у подземље*. Након немилих дешавања 2001. у САД (11. септембар и пад Кули близнакиња у Њујорку), Бергхаус је одлучио да се коначно врати у Европу 2002. године.

Због наглог укидања научних фондова на универзитетима у Британији, нова ситуација ограничила је даље могућности Бергхаусовог истраживања театарске праксе.

Зато се преселио у Немачку 2003. године и посветио се приређивању публикација у којима објављује резултате истраживања веза између авангарде и нових технологија (*Позориште, перформанс и историјске авангарде: живи догађаји и електронске технологије*, Palgrave/Macmillan, 2005). Покренуо је и утицајну серијску публикацију о футуризму (*International Yearbook of Futurism Studies*) коју је подржао угледни немачки издавач Валтер де Гројтер (Walter de Gruyter) са седиштем у Берлину и Њујорку. Овај годишњак објављује редовно око педесет научних радова о футуризму, успостављајући везе између различитих манифестација футуризма у свим деловима света, и указујући на утицаје које овај покрет оставља на стваралаштво у пољу уметности и данас. Код истог издавача је објавио *Библиографски приручник футуризма (Bibliographic Handbook of Futurism)*, а ове године излази и Приручник међународног футуризма (*Handbook of International Futurism*) у којем се налази и преглед футуризма у бившој Југославији.

Проф. Бергхаус је био главни организатор неколико међународних конференција и добитник је више награда за своја истраживања, између осталих Пољске академије наука, Немачке фондације за истраживања, Италијанског министарства културе, Британске академије и Бразилског министарства образовања.

Аутор је преко 20 књига из области студија позоришта и перформанса, историје уметности и културних политика; између осталих: *Theatre and Film in Exile* (1989), *Fascism and Theatre* (1996), *Futurism and Politics* (1996), *Italian Futurist Theatre* (1998), *On Ritual* (1998), *International Futurism in the Arts and Literature* (2000), *Avant-garde Performance: Live Events and Electronic Technologies* (2005), *Theatre, Performance and the Historical Avant-garde* (2005), *F. T. Marinetti: Selected Writings* (2006), *Futurism and the Technological Imagination* (2009), *Handbook of International Futurism* (2018).

Објавио је преко 100 студија о футуризму, а његови радови су преведени на француски, кинески, грузијски, немачки, мађарски, италијански, јапански, пољски, португалски, руски и шпански.